

Heerlen

Voorstel

gemeenteraad

Heerlen,
19 november 2024

Vergadering
gemeenteraad
Heerlen

Vergaderdatum
18 december 2024
Documentnummer
191051
Agendapunt

Onderwerp

Definitief Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028

Inleiding/aanleiding

Gemeenten zijn verplicht om op basis van de Alcoholwet (artikel 43a) een preventie- en handhavingsplan op te stellen. Deze wet heeft als doel schadelijke gevolgen van alcoholgebruik tegen te gaan en alcoholgerelateerde overlast te verminderen. De verantwoordelijkheid ligt bij het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), waardoor de wet primair een gezondheidswet is, maar met belangrijke raakvlakken voor handhaving en veiligheid in de openbare ruimte.

In 2023 is de regionale werkgroep Jeugd en Middelen gestart met het proces voor het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 - 2028. In januari 2024 vond de eerste brainstormsessie plaats, waaraan ongeveer 15 vertegenwoordigers van gemeenten en (zorg)instellingen deelnamen. Tijdens deze sessie werd de samenhang tussen alcoholgebruik, drugsgebruik en roken/vapen besproken, evenals het belang van een integrale aanpak. Naar aanleiding hiervan is besloten de focus te verbreden van alleen jeugd en alcohol naar jeugd- en middelengebruik, inclusief drugsgebruik, alcohol en roken/vapen.

In juni 2024 vond een tweede brainstormsessie plaats, waarin een SWOT-analyse werd uitgevoerd met diverse externe partijen zoals gemeenten, de Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Zuid-Limburg, Mondriaan, Trajekt (onder andere jongerenwerk), Maatwerk in Kinderopvang, Partners in Welzijn (MIK en PIW Groep), het Regionale Interventie en Expertisecentrum (RIEC), politie, Het Alternatief (Halt) en Zorg- & Veiligheidshuizen. De resultaten van deze SWOT-analyse hebben geleid tot de formulering van ambities die in het voorliggende beleidsplan zijn opgenomen.

De motivering voor dit beleidsplan is gebaseerd op de resultaten van het Preventie- en Handhavingsplan Jeugd en Alcohol 2021-2024, het nalevingsonderzoek 2023, de jeugdmonitor 2023 van de GGD Zuid-Limburg en dialogen met externe partijen en andere belanghebbenden. De adviezen van alle Zuid-Limburgse adviesraden zijn conform de conceptreactie verwerkt in het definitieve beleidsplan.

De ambitie van het Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025 – 2028 is om het middelengebruik bij jongeren onder de 18 jaar zo lang mogelijk te voorkomen en overmatig gebruik bij jongeren te beperken. Om deze ambitie te realiseren, stellen we als doel dat er in de periode 2025-2028 een positieve dalende trend zichtbaar is in alcohol- en middelengebruik. Deze dalende trend wordt gemeten aan de hand van cijfers uit de GGD-monitor 2023 voor jongeren van 12-18 jaar, in vergelijking met de nog uit te voeren GGD-monitor in 2027.

Om de hoofdamiitie te bereiken, hebben we samen met professionals met expertise op het gebied van middelengebruik een strategie voor de komende beleidsperiode bepaald. Deze strategie is vertaald in deelambities:

- Gebruikers van middelen zijn zich bewust van de (gezondheids)risico's en schadelijke gevolgen van middelengebruik op jongeren en hun (sociale) omgeving.
- Zwaardere zorg wordt voorkomen door in te zetten op eigen regie van de inwoner, vroegsignalering door de sociale omgeving en advies en ondersteuning van professionals.
- Gemeenten dragen gezamenlijk dezelfde boodschap uit: (overmatig) middelengebruik heeft een negatieve invloed op jongeren onder de 18 jaar, en onder de 18 jaar is het gebruik ervan niet toegestaan.
- Sport- en jeugdverenigingen hanteren een middelenbeleid (roken en drugs) en verantwoord alcoholbeleid.
- De de-normalisatie van middelengebruik wordt gerealiseerd door in te zetten op effectieve preventie-interventies.
- Gemeenten zetten gezamenlijk in op risico-gestuurde naleving en handhaving en de de-normalisatie van middelengebruik.
- Gemeenten passen regionaal een uniform beleid toe op het gebied van handhaving van middelengebruik.

In de bijlage vindt u het volledige Zuid-Limburgs beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028. In 2025 zal er gewerkt worden aan een uitvoeringsplan waarin de evaluatie, inwonersparticipatie en concrete interventies verder worden toegelicht.

Kader

MBP-gezondheidsbeleid

Kernthema:

Volksgezondheid

Bevoegdheid

Raad

Voorstel

Instemmen met het definitieve Zuid-Limburgse beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028

Argumenten

1. Preventie en Handhaving

In de aanpak van het beleidsplan wordt prioriteit gegeven aan preventie en handhaving om middelengebruik onder jongeren tegen te gaan. Door middel van voorlichting en toezicht worden een veilige omgeving gecreëerd, gezonde keuzes bevorderd en risicogedrag beperkt.

2. Uniforme aanpak en heldere communicatie

Het beleidsplan introduceert een gezamenlijk uitvoeringsplan waarmee alle betrokkenen volgens een uniforme strategie kunnen werken. Dit zorgt voor eenduidigheid en vergroot de effectiviteit van zowel preventie en handhaving.

3. Bevordering van integrale samenwerking voor effectieve preventie

Het beleidsplan stimuleert een intensieve samenwerking tussen gemeenten, de GGD, politie en welzijnsorganisaties. Hierdoor worden gerichte interventies mogelijk, wat bijdraagt aan het verminderen van risicofactoren voor jongeren en het helpen voorkomen van criminele betrokkenheid.

4. Basis voor een regionaal en lokaal uitvoeringsplan

Het beleidsplan vormt het fundament voor het Zuid-Limburgs uitvoeringsplan dat in 2025 wordt ontwikkeld. Hierin wordt per deelambitie vastgelegd of de uitvoering regionaal dan wel lokaal wordt ingevuld, afgestemd op de specifieke behoeften.

Tegenargumenten en risico's

1. Niet instemmen met dit voorstel leidt tot niet-naleving van de wettelijke verplichting

Het afwijzen van dit voorstel betekent dat de gemeente niet voldoet aan de wettelijke verplichting om elke vier jaar een preventie- en handavingsplan op te stellen, zoals vastgelegd in artikel 43a van de Alcoholwet.

2. Niet instemmen met dit voorstel verplicht de gemeente tot een eigen lokaal beleidsplan

Bij afwijzing van dit voorstel zal de gemeente zelf een lokaal plan moeten ontwikkelen. Dit brengt het risico met zich mee dat de voordelen van regionale samenwerking verloren gaan, wat kan leiden tot inefficiëntie en extra kosten.

3. Tijdsinvestering voor betrokken partijen

Voor sommige betrokken partijen kan de benodigde tijdsinvestering een punt van zorg zijn. Door middel van duidelijke afspraken en efficiënte samenwerking kan de werklast echter evenwichtig worden verdeeld, zodat de impact van het plan gemaximaliseerd wordt.

Kosten en dekking

Er zijn geen extra financiële consequenties opgenomen; het plan wordt uitgevoerd binnen de bestaande middelen van de 16 Zuid-Limburgse gemeenten. In 2025 kan aanvullend beroep worden gedaan op het GALA-budget voor Opgroeien in een Kansrijke Omgeving en Vroegsignalering Alcoholproblematiek.

Communicatie

Na vaststelling delen de gemeenten het beleidsplan op hun websites en ontvangen betrokken partners het per e-mail.

Planning, procedure en uitvoering

-Q1 2025: Er wordt gestart met de ontwikkeling van het Zuid-Limburgs uitvoeringsplan op basis van het beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Midden 2025-2028. Dit plan zal per deelambitie bepalen of de uitvoering regionaal of lokaal wordt ingevuld.

-Halfjaarlijkse monitoring: Gedurende de looptijd van het beleidsplan (2025-2028) zal er elke zes maanden een stand van zaken worden gemonitord. Dit stelt ons in staat om de voortgang te evalueren en indien nodig bij te sturen.

Bijlagen

Zuid-Limburgs Beleidsplan Preventie en Handhaving Jeugd & Middelen 2025-2028

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Heerlen,

de loco-secretaris,

de burgemeester,

M. Heckmans

drs. R. Wever

raadsbesluit

De raad der gemeente Heerlen;

gezien het voorstel van burgemeester en wethouders d.d.

documentnummer ;

gezien het advies van de raadscommissie ;

besluit:

Aldus besloten tijdens de vergadering van de raad van de gemeente Heerlen van

de griffier,

de voorzitter,

drs. T.W. Zwemmer

drs. R. Wever